RAKENTAMISEN RUUSU 2017
EHDOKKAAT

Helsingin kaupunki, Ympäristö- ja lupajaosto

EDUSKUNTATALON PÄÄRAKENNUKSEN PERUSKORJAUS

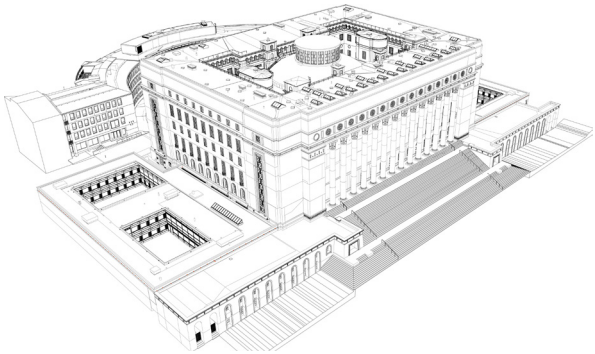

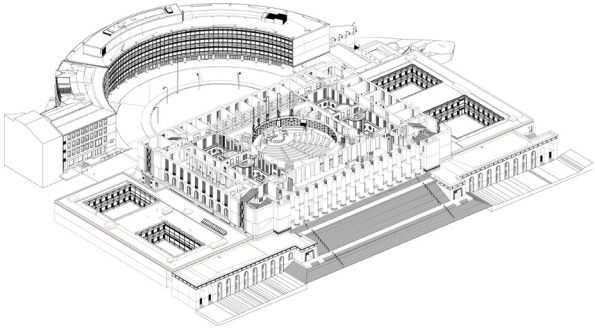

Kuvat Helin & Co

Perustelut
Arvokkaan, kansallisen symbolirakennuksen korjaus oli monin tavoin poikkeuksellisen vaativa projekti. Lähtökohtana oli keskeinen historiallinen ja kaupunkikuvallinen monumentti ja kokonaistaideteos, jossa arkkitehtuuri, taideteollisuus, taidekäsityö ja kuvataide muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Kyseessä on rakennustaiteellisesti, kaupunkikuvallisesti ja historiallisesti merkittävän rakennuksen hienovarainen ja arkkitehtuurin ajallista kerrostuneisuutta kunnioittava peruskorjaus.

Ruusu
Peter Verhe, pääsuunnittelija,
Arkkitehtitoimisto Pekka Helin & Co Oy
Hannu Peltonen, projektinjohtaja, Suomen eduskunta
Liisa Lindgren, intendentti, Suomen eduskunta
Matti Kruus, rakennuttaja, Indepro Oy

Kuvat Titus Verhe

Peruskorjauksessa parannettiin rakennuksen käyttäjien toimintaedellytyksiä ja käyttöturvallisuutta. Globaalien uhkakuvien jatkuvasti muuttuessa panostettiin turvajärjestelmien kehittämiseen jatkuvasti hankkeen kymmenvuotisen keston aikana. Terveellinen sisäilma varmistettiin kotelolaattavälipohjia avaamalla, haitta-aineista puhdistamalla ja desinfioimalla. Tämä tehtiin lähtökohtaisesti kaikissa työhuoneissa. Talotekniikka uusittiin perusteellisesti. Tavoitteena oli sovittaa tekniset järjestelmät rakennukseen siten, että ”näyttäisi kuin ei mitään olisi tehtykään”. Tilojen akustisia ominaisuuksia parannettiin siellä, missä se oli tarpeen ja mahdollista. Esteettömyyttä ja saavutettavuutta edistettiin. Lisäksi rakennuksen alle louhittiin uusia tiloja.

Sisätilojen pintarakenteita ja -materiaaleja konservoitiin laajasti. Alkuperäiset värisävyt suurimmalta osin palautettiin. Erilaisia korjaustapoja ja restaurointikeinoja hyödynnettiin harkiten. Myös alkuperäiset huonekalut, ovet ja muu irtaimisto kunnostettiin. Konservoinnissa hyödynnettiin taidokasta suomalaista käsityötä.

Työ oli mittava myös ulkovaipan osalta. Rakennuksen vesikatto uusittiin, ikkunat korjattiin ja neljän sisäpihan julkisivut remontoitiin. Näyttävä, mutta huonoon kuntoon päässyt leveä monumentaaliportaikko kunnostettiin. Viimeisenä toteutettiin ulkoalueiden palauttavat toimenpiteet ja alueturvallisuuteen liittyvät rakenteet.

Työhön syvällisesti paneutuneen, kohdettaan arvostavan suunnittelu- ja peruskorjausorganisaation yhteistyönä on saavutettu moitteeton, rakennuksen alkuperäisarvot ja ainutlaatuisen tunnelman säilyttävä lopputulos.

Sijainti: Mannerheimintie 30

Valiokuntahuone 2016, kuva Titus Verhe
Valiokuntahuone 2017, kuva Peter Verhe

Käytävä 4. krs 2016, Käytävä 4.krs 2017, kuvat Titus Verhe

Kuvat Titus Verhe

Kuvat Helin & Co

Titus Verhe

Peter Verhe

31/08/2016 10:00

21/03/2017 10:57

Titus Verhe

Kuva Mikko Lindqvist, Helsingin kaupunginmuseo kulttuuriperintöyksikkö

KAUPUNGINTEATTERIN PERUSKORJAUS

Perustelut
Laajan kunnostustyön läpikäynyt kaupunginteatteri on merkittävä modernin arkkitehtuurin restaurointikohde. Korjaukset, muutokset ja täydennykset on taitavasti suunniteltu ja toteutettu siten, että ne sulautuvat alkuperäiseen arkkitehtuuriin lähes huomaamattomina.

Ruusu
Pauno Narjus, pääsuunnittelija, LPR-arkkitehdit Oy
Richard Alaskewicz, rakennussuunnittelija, LPR-arkkitehdit Oy
Jouko Laukka, talotekniikka, Optiplan Oy

Peruskorjaukseen kuului toiminnallisia parannusksia. Rakennusta myös laajennettiin vähäisesti alkuperäistoteutusta vastaavin ratkaisuin. Molempien näyttämöiden teatteritekniikka uusittiin. Yleisötilat kunnostettiin hienovaraisesti. Muun muassa lämpiön laajat lasirakenteet onnistuttiin pääosin säilyttämään ja näin vaalimaan oleellisen tärkeää yhteyttä sisätilan ja ympäröivän puistomaiseman välillä. Sama alkuperäistä kunnioittava henki on jatkunut henkilökuntatilojen puolella. Siellä myös vanhat kalusteet säilytettiin ja kunnostettiin.

Kuvat Mikko Lindqvist, Helsingin kaupunginmuseo kulttuuriperintöyksikkö

Kuva Mikko Lindqvist, Helsingin kaupunginmuseo kulttuuriperintöyksikkö

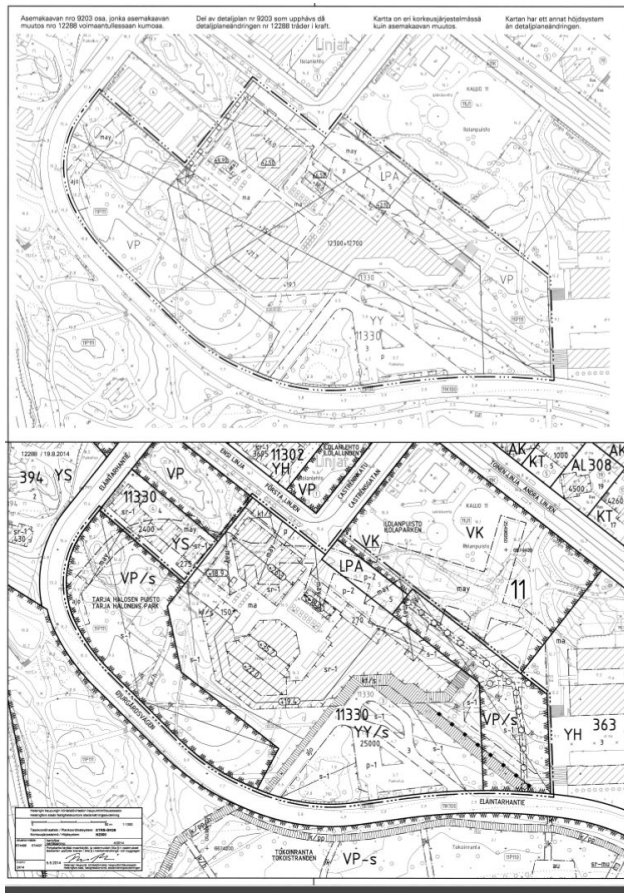

Monia ongelmallisia kohtia jouduttiin ratkaisemaan, kun vanhentuneet talotekniset järjestelmät uudistettiin kauttaaltaan. Monesti on mainittu, kuinka vaativaa on sovittaa uusi talotekniikka modernin arkkitehtuurin ratkaisuihin. Teatterin peruskorjauksessa tämä on edellyttänyt poikkeuksellista paneutuneisuutta.

Rakennuksen esteettömyyden parantaminen oli peruskorjauksen tärkeä tavoite. Uusi hissi rakennettiin ja kaksi muuta modernisoitiin. Katsomoihin lisättiin pyörätuolipaikkoja, joissa on sähköpisteet hengityskoneessa olevia varten. Näkövammaiset otettiin huomioon opasteiden suunnittelussa sekä portaikkojen ja tasoerojen varustuksessa. Myös valaistusta parannettiin.

Ulkovalaistuksella haluttiin nostaa rakennuksen arvot ja kaupunkikuvallinen asema entistä paremmin esiin. Valaistu ulkotila yhdistyy laajojen lasipintojen välityksellä valaistuihin lämpiötiloihin.

Sijainti: Ensilinja 2

Kuva LPR-arkkitehdit Oy

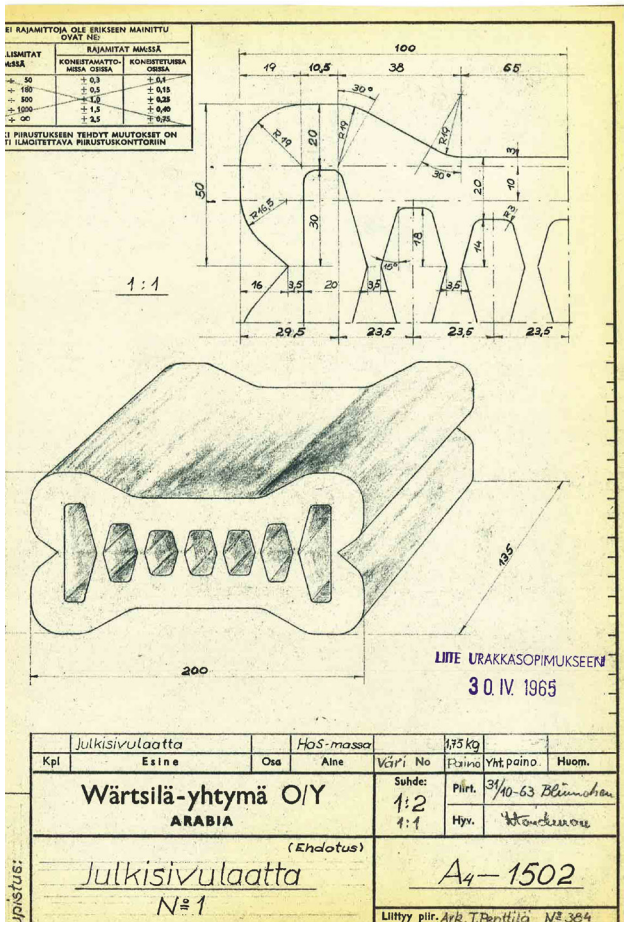

Kuvat LPR-arkkitehdit Oy: Helsingin kaupunginteatteri työmaadokumentointi

Kuva Mikko Lindqvist, Helsingin kaupunginmuseo kulttuuriperintöyksikkö

Kuvat LPR-arkkitehdit Oy

Kuva Pauno Narjus

Kuva Pauno Narjus

Kuvat Pauno Narjus

Kuva Arno de la Chapelle

Kuva Pauno Narjus

LÄNSITERMINAALI 2

Kuva Marc Goodwin

Kuva Helsingin Satama / Tomi Sakari

Perustelut

Jätkäsaaren rannan omaleimainen uusi maamerkki toimii juhlavana porttina merimatkalle lähdettäessä ja sieltä palatessa. Rakennuksen toimintojen innoittama mielikuvituksekas muoto on saavutettu arkkitehdin ja erikoissuunnittelijoiden tavallistakin tiiviimmällä yhteistyöllä. Rakennesuunnittelussa, sekä suunnitteluvaiheessa että reaaliajassa työmaalla, on hyödynnetty korkealuokkaista tietomallia, jota ilman monimuotoisen geometrian toteutuminen tiukan toteutusaikataulun puitteissa olisi jäänyt haaveeksi.

Ruusu

Tuomas Silvennoinen, pääsuunnittelija, PES-arkkitehdit Oy
Pekka Mäkelä, rakennussuunnittelija, PES-arkkitehdit Oy
Tomi Eloranta, rakennesuunnittelija,
Sweco Rakennetekniikka Oy
Ari Parviainen, projektinjohtaja, Helsingin Satama Oy

Rakennuksen ulkohahmon merialumiinilla verhottu hahmo istuu luontevasti merenrantamaisemaan. Yksinkertainen ja pelkistetty yleisvaikutelma pitää sisällään monia vaativia rakenteellisia yksityiskohtia. Erityisesti vesikattorakenteiden geometria propellipintoineen on ollut haasteellinen. Talotekniikka on piilotettu kaarevan katon sisään, näkyvillä ulkohahmossa ovat ilmanvaihtotekniikasta kertovat ”kidukset” rakennuksen sivuilla.

Betonirakenne muodostaa rakennuksen teknisen ytimen ja nostaa suuren odotusaulan liikennealueiden yläpuolelle. Yläosan vaativa muoto on toteutettu teräsrakentein. Avaran ja korkean odotusaulan puurimaverhoiltu alakatto kaartuu matkustajasiltoja kohti. Yli 3000m2 laajuiseen puukattoon on häivytetty kaikki talotekniikka, kaiuttimet, antennit sekä valonlähteet. Laajat lasipinnat avautuvat merimaisemaan.

Rakennustyöt on tehty keskellä toimivaa satamaa. Siitäkin huolimatta terminaali valmistui etuajassa alittaen kustannusarvion.

Sijainti: Tyynenmerenkatu 14

Helsingin satama / Veikko Somerpuro

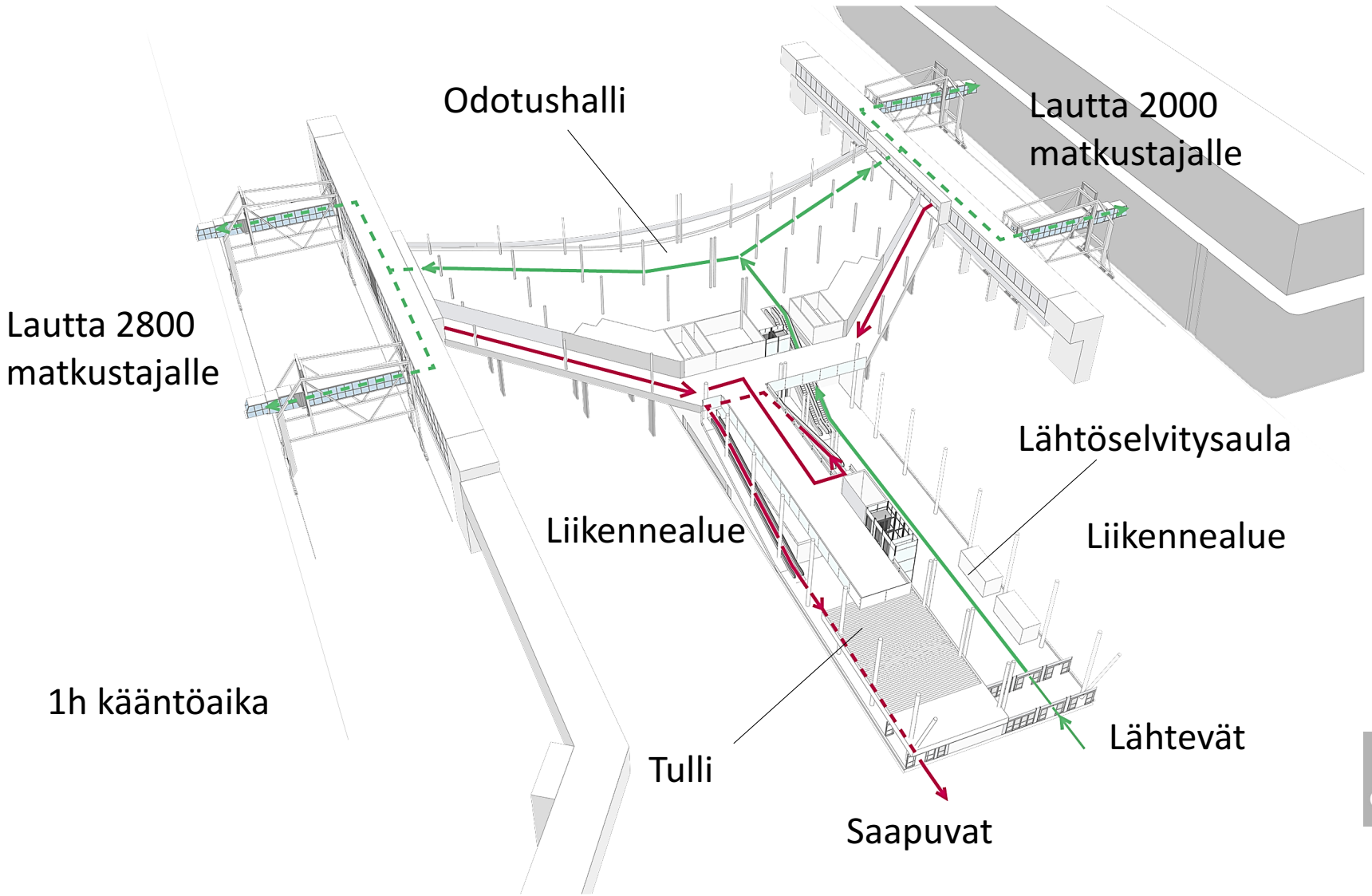

Prosessikaavio Pes-Arkkitehdit Oy

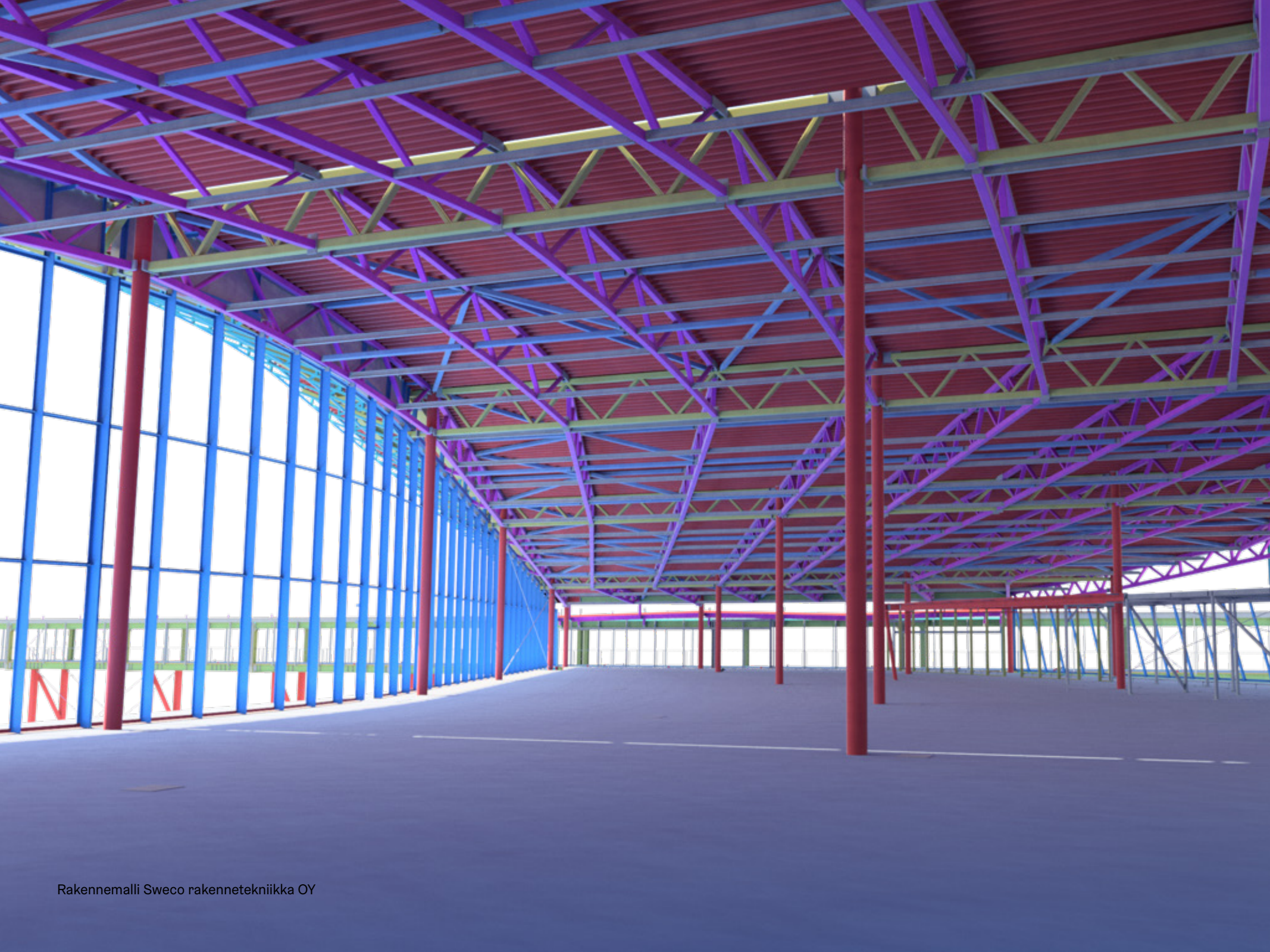

Rakennemalli Sweco rakennetekniikka OY

Kuvat Mikael Kaplar

Kuvat Mikael Kaplar

Kuva Kari Palsila

Kuva Marc Goodwin

Kuva Tuomas Uusheimo

ASUNTO OY HELSINGIN BYSA JA ASUMISOIKEUS OY HELSINGIN SANDIS

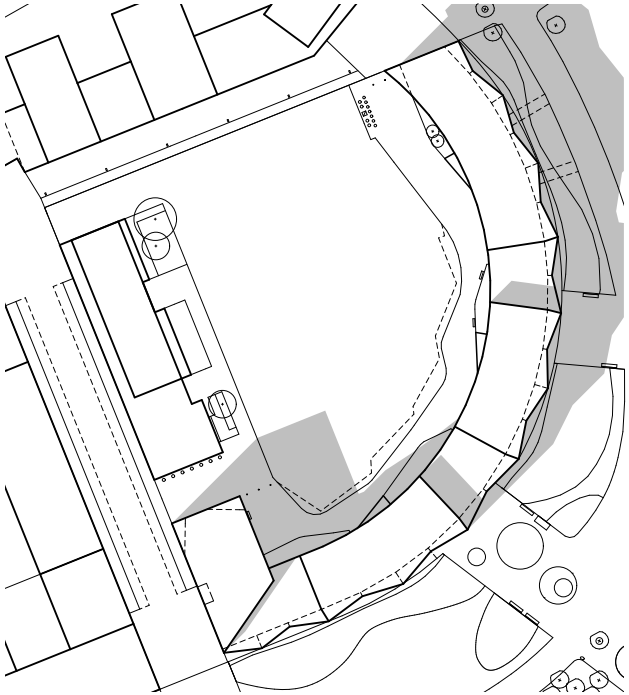

Asemapiirustus JKMM Arkkitehdit Oy

Perustelut
Toteutus on ennen muuta osoitus suuren asuntokohteen hallitusta kaupunkikuvallisesta ja arkkitehtonisesta otteesta.

Ruusu
Samuli Miettinen, pääsuunnittelija, JKMM Arkkitehdit Oy

Kerrostalokokonaisuus sijaitsee tiiviissä kaupunkikorttelissa Hyväntoivonpuiston reunamalla, merestä täytetyllä maalla. Kaksi asuinkerrostaloa liittyvät kiinteästi toisiinsa muodostaen yhtenäisen neljännesympyrän kaaren muotoisen rakennusmassan. Hillityllä olemuksellaan rakennuskokonaisuus rauhoittaa värikästä ja monimuotoista ympäristöään. Se asettuu levollisena puiston sisäreunaan, rakennuksen ulkokaarella parvekejulkisivurakennetta poimuttaen. Pihan puolella rakennus avautuu julkisten lähipalvelurakennusten korttelialueeksi kaavoitetulle korttelipihalle.

Pihajulkisivut ovat paikalla muurattuja ja vaalealla muurauslaastilla ylihierrettyjä. Muuraus jakaa laajan julkisivupinnan osiin kahta eri sävyistä tiiltä käyttäen. Pihajulkisivujen aukotus on vaihtelevaa tavoitellen

sattumanvaraista ilmettä. Puistojulkisivujen luonne on veistoksellinen ja toistoon perustuva. Puiston puolella parvekekaiteet ovat tiililaattapintaisia esivalmistettuja elementtikaiteita, jotka on muurauksen tapaan ylihierretty. Ylihierron avulla on yhdenmukaistettu eri tekniikoilla toteutettujen julkisivujen yksityiskohdat ja hallittu liittymien toleranssit.

Suunnitelma tarjoaa perinteiseen lamellikerrostaloon verrattuna monipuolisempia asuntoratkaisuja, muun muassa kaksikerroksisia kattoasuntoja. Kaikista asunnoista avautuu pitkiä ja mielenkiintoisia näkymiä vähitellen rakentuvaan vehreään ympäristöön. Rakennukset ovat 6-8-kerroksisia. Seitsemännessä kerroksessa sijaitsevat asukkaiden yhteiset kattoterassit jakavat korkean massan osiin. Yhteistilat sijoittuvat kattoterassien läheisyyteen.

Sijainti: Livornonkatu 10 ja 12

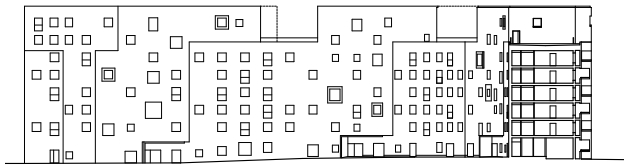

Kuva Tuomas Uusheimo
Leikkaus JKMM Arkkitehdit Oy

Peruskerros JKMM Arkkitehdit Oy

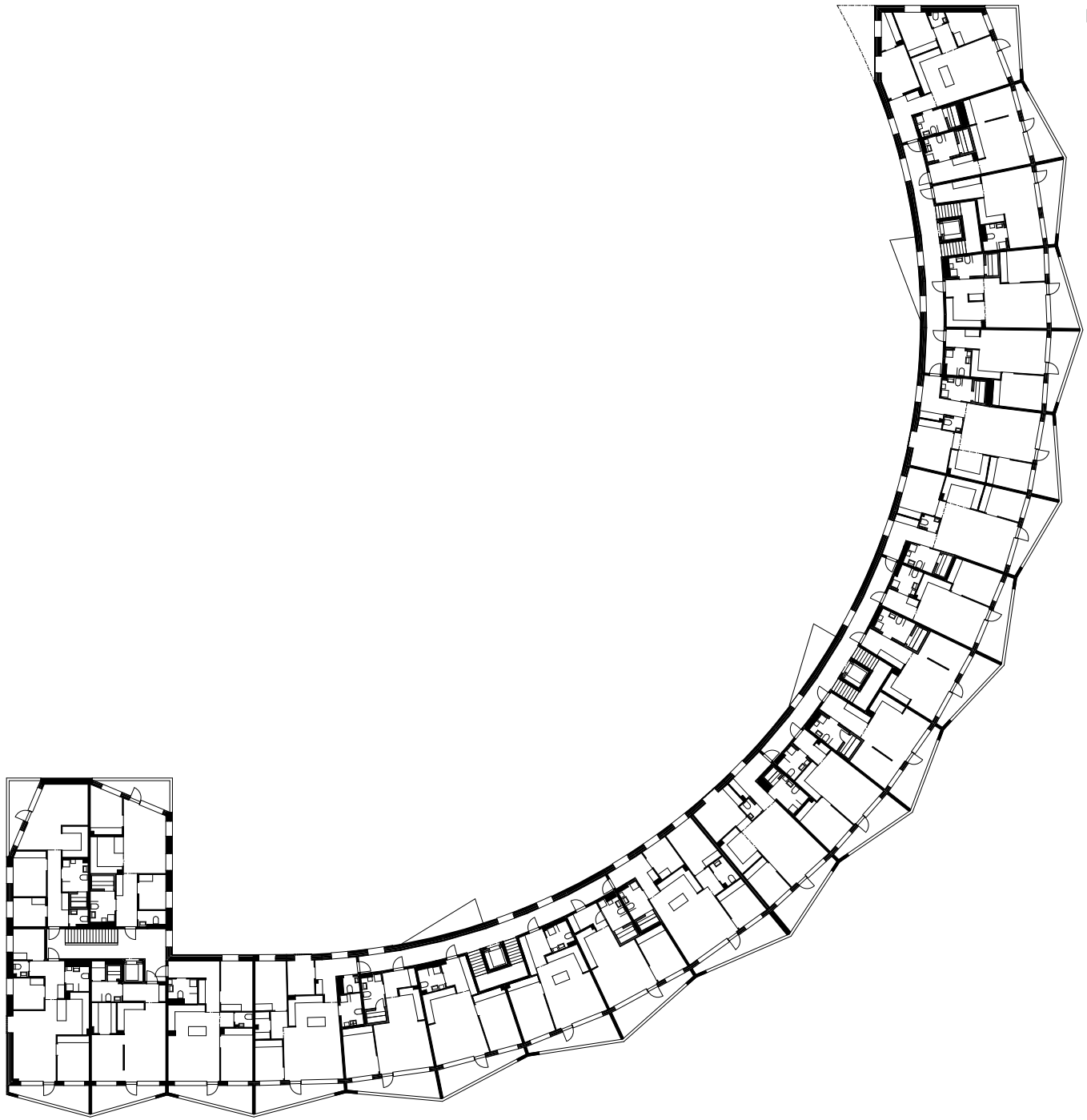

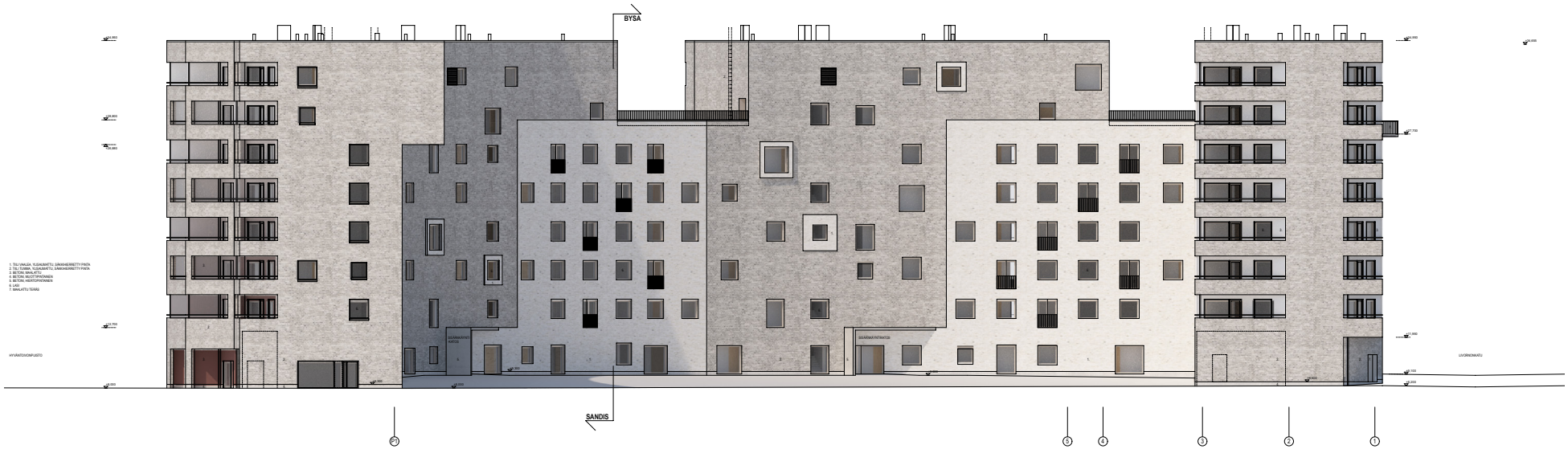
BYSA
SANDIS
P1
5
4
3
2
1
1. TILI-VAKLEA, YLEISUBAITTU, SÄRKIHERRETTY PINTA
2. TILI-TUMMA, YLEISUBAITTU, SÄRKIHERRETTY PINTA
3. BETONI, MAALATTU
4. BETONI, MUOTTIPINTANEN
5. BETONI, HIERTOPINTANEN
6. LASI
7. MAALATTU TERÄS
HYVÄNTOKONPUISTO
LIVORNONKATU

BYSA
SANDIS
A
B
C
D
E
F
G
P2
1. TILI-VAKLEA, YLEISUBAITTU, SÄRKIHERRETTY PINTA
2. TILI-TUMMA, YLEISUBAITTU, SÄRKIHERRETTY PINTA
3. BETONI, MAALATTU
4. BETONI, MUOTTIPINTANEN
5. BETONI, HIERTOPINTANEN
6. LASI
7. MAALATTU TERÄS
HYVÄNTOKONPUISTO
JÄTÄÄSAARENKUJA

Kuvat Tuomas Uusheimo

Kuva Tuomas Uusheimo

Kuva Tuomas Uusheimo

VIHREISTÄ VIHREIN -KERROSTALO

Perustelut

Kehittyvä kerrostalo -ohjelmassa mukana olevan koerakentamiskohteen tavoitteena on selvittää viherkattojen toimivuutta asuinkerrostalossa, julkisivujen vihreyttämisen ratkaisuja sekä saada arvokasta tietoa viherrakentamisen vaikutuksesta hulevesiin, energiatehokkuuteen ja asukkaiden yhteisöllisyyteen. Viherrakentamiseen liittyy yleisesti ennakkoluuloja ja tiedon puutetta, joita tällä hankkeella pyritään hälventämään.

Ruusu

Pia Ilonen, pääsuunnittelija,
Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli Oy
Pia Kuusiniemi, maisemasuunnittelija,
LOCI maisema-arkkitehdit Oy
Mikael Lönnroth, rakennuttaja, TA-Yhtiöt
Hannu Saari, toteutus, Rakennusliike Reponen Oy
Taina Suonio, vihersuunnittelu, ympäristöbiologia,
Roslings Manor Gardens

Kuvat Pia Ilonen

Koerakentamiskohteen sijoittuminen pienilmastoltaan erittäin vaativaan Jätkäsaareen tuo hankkeen seurantatyöhön erityistä lisäarvoa – täällä onnistuneiden ratkaisujen voidaan olettaa toimivan myös muilla alueilla. Kattotasanteiden metsäiset oleskelualueet, hedelmä- ja marjakeitaat, ketokatot, viljelypuutarhat ja perhosbaarit on sovitettu yhteen asukkaiden yhteisten saunatilojen ja kerhohuoneiden kanssa. Katujulkisivujen uloimmassa pinnassa on puu- ja teräsritilöitä paloturvallisuuden sallimissa rajoissa sekä teräksiset suuret istutuslaatikot julkisivun kasveille.

Kokonaisuus ei ole perinteisellä tavalla valmis käyttöön otettaessa. Ulkoasu muokkautuu lopullisesti vasta kun kasvillisuus kenties arvaamattomalla tavalla valtaa alaa.

Rakennushankkeeseen ryhtyvä ja suunnittelijat ovat vieneet hanketta pitkäjänteisesti eteenpäin vuorovaikutteisella yhteistyöllä sitouttaen mukaan erilaisia osapuolia. Erityistä hankkeessa on siihen kytketty Helsingin yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston toimesta toteutettava

Kuvat Sari Viertiö

pitkäaikainen tutkimusseuranta. Rakennusliike on tarttunut rohkeasti hankkeeseen ja toteuttanut sen ammattitaidolla ja paneutuneesti tavoitteita kyseenalaistamatta, toiminnasta huokuu kiinnostus edistää rakentamisen monipuolisuutta.

Hankkeen onnistumisesta kertoo osaltaan myös se, että viherrakentamisen erityisratkaisuista huolimatta tai asumisen laadusta tinkimättä rakentamisen neliöhinnat ovat osoittautuneet Jätkäsaaren matalimmiksi.

Sijainti: Länsisatamankatu 36 / Hyväntoivonkatu 4

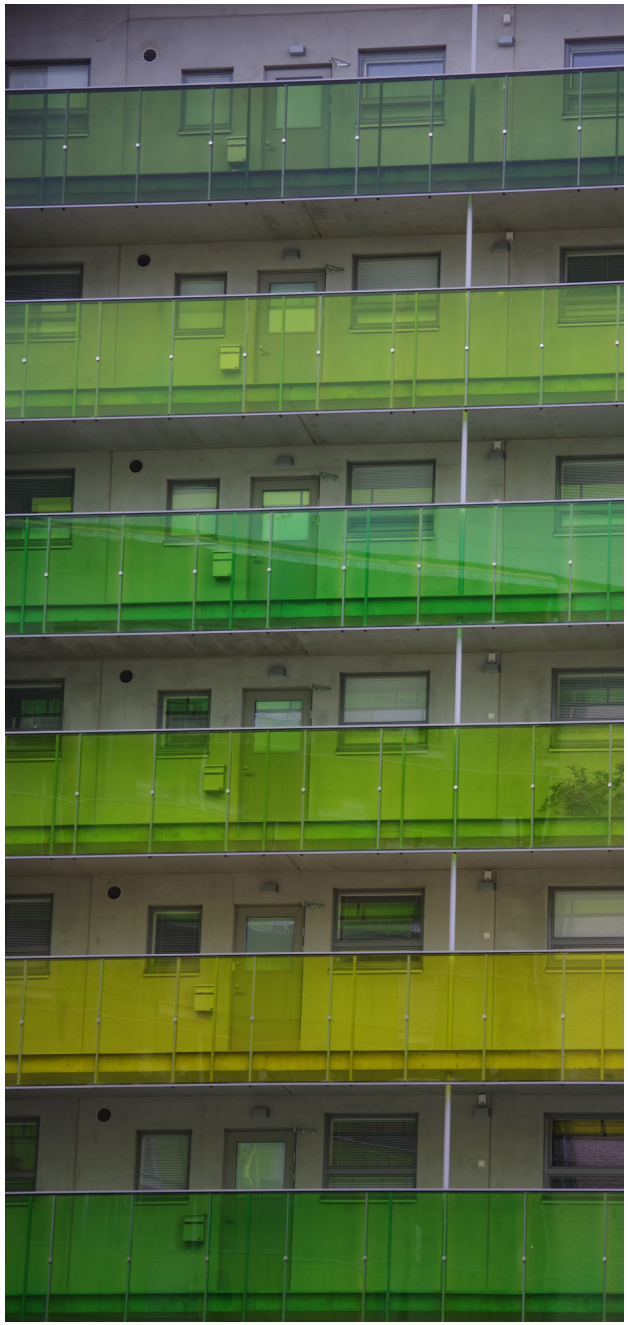

Kuva Pia Kuusiniemi

talli

arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto talli oy

Pohjapiirustus Talli Oy

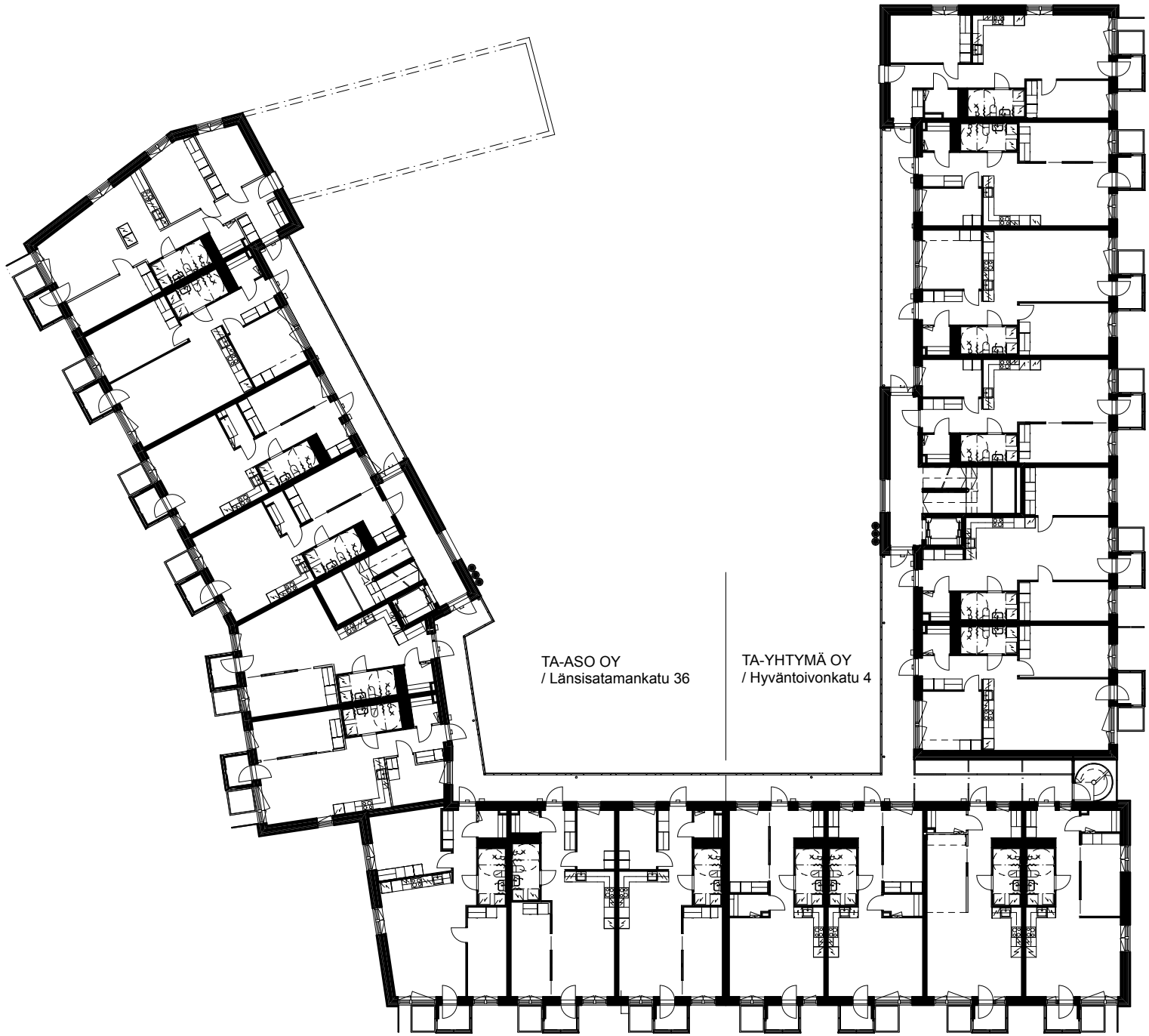

Kuva Pia Ilonen

Kuva Pia Kuusniemi

HYBRIDITALO LARUNSOLMU

Kuva Valtteri Osara

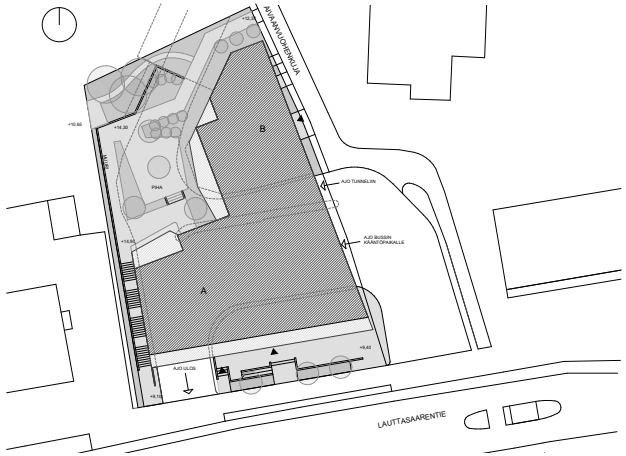

Asemapiirros Arkkitehdit NRT

Perustelut
Suunnittelutehtävä oli monimutkainen yhtälö, jossa tuli sovittaa toisiinsa monta eriluonteista toimintaa. Haasteita täynnä ollut suunnittelutehtävä kuvastaa äärimmillään kasvavan kaupungin täydennysrakentamisen problematiikkaa.

Ruusu
Eeva-Liisa Elo-Lehtinen, pääsuunnittelija, Arkkitehdit NRT Oy
Anneli Keränen, tilaajan edustaja, YIT Rakennus Oy

Entisen huoltoasemarakennuksen paikalle tuli rakentaa asuintalo liike- ja työtiloineen sekä sijoittaa bussien kääntöpaikka ja terminaali. Lisäksi tontin kautta oli järjestettävä tunneliyhteys metroaseman ja ostoskeskuksen pysäköintiluolaan. Tontille tuli sijoittaa vielä maanalaisen luolan poistoilmapiippu sekä pelastautumisreitti.
Yhtälö oli mahdollista ratkaista kätkemällä bussien kääntöpaikka ja terminaali rakennuksen uumeniin. Pohjaratkaisu on yhdistelmä lamelli-, piste- ja keskikäytävätaloa. Bussien kääntösäteistä seurasi muun muassa toisen porrashuoneen väljä mitoitus ja suurehko runkosyvyys. Asuintilojen toteuttaminen syvärunkoiseen

rakennukseen on edellyttänyt sekä kokenutta että nokkelaa suunnittelutaitoa. Tavanomaisesti pohjakerrokseen sijoitettavat irtaimistovarastot nostettiin kerroksiin lähelle asuntoja täyttämään pimeää keskirunkoa. Kaikki asunnot ovat valoisia, koska asunnot eivät ulotu syvälle rungon keskelle. Rakennuspaikka on vilkkaasti liikennöidyssä risteyksessä, jossa melu- ja päästöarvot ovat suuret. Melun ja pölyn torjumiseksi parvekkeet korvattiin viherhuoneilla ja bussiterminaalin päälle sijoitettiin asuntojen sijaan työhuoneita. Lisäksi rakenteiden suunnittelussa kehitettiin ääntä ja tärinää vaimentavia ratkaisuja.

Rakennushankkeeseen ryhtyvä on luottanut hankkeen toteutettavuuteen. Pääsuunnittelija, rakennushankkeeseen ryhtyvä, asemakaavan laatija sekä rakennusvalvonta toimivat tiiviissä yhteistyössä ratkaistakseen kompleksikkaan rakennuspaikan haltuunoton. Yhteistyön tuloksena on syntynyt kaunis, tämän päivän muotokielellä toteutettu lauttasaarelaisrakennus. Hankkeessa mukana olleet tekivät työnsä ratkaisunhakuisesti, toistensa ammattitaitoon luottaen - ja ilolla. Ratkaistiin todellinen solmu!

Sijainti: Lauttasaarentie 25

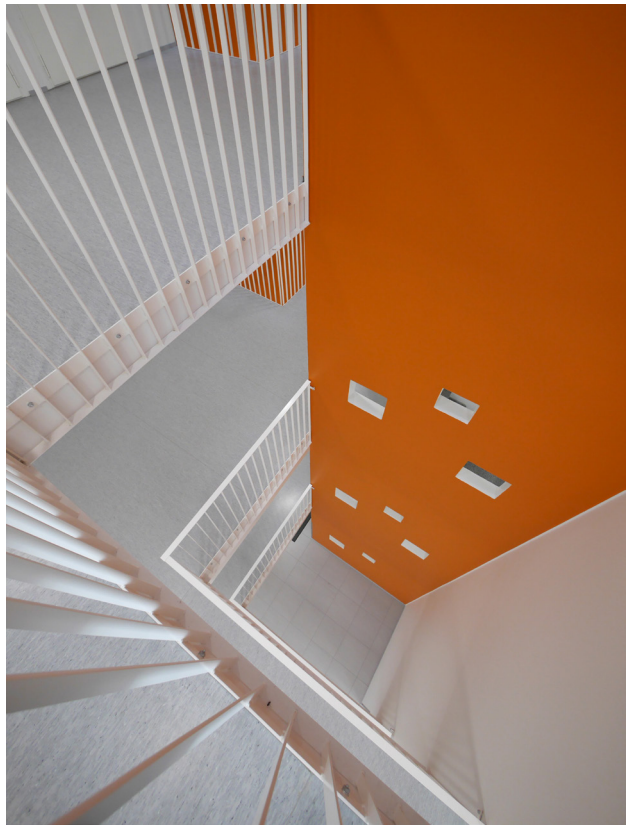

Kuva Valtteri Osara

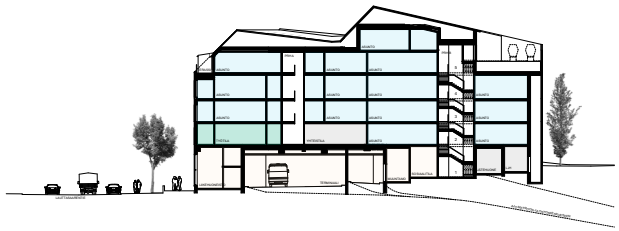

Leikkaus Arkkitehdit NRT

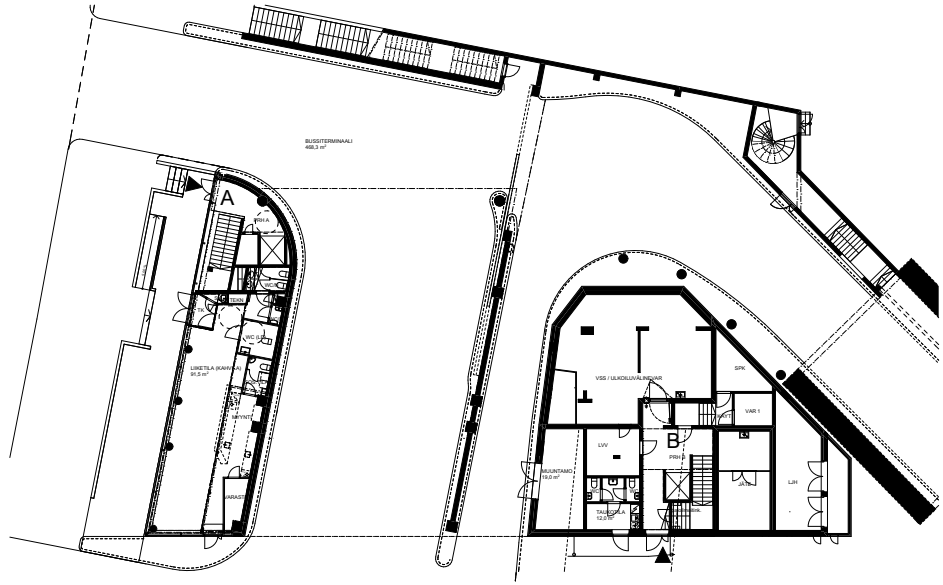

1. KERROS (KATUTASO) 1 : 150

ARKKITEHDIT NRT
Kalevankatu 31
00100 HELSINKI
puh 09-6866 780

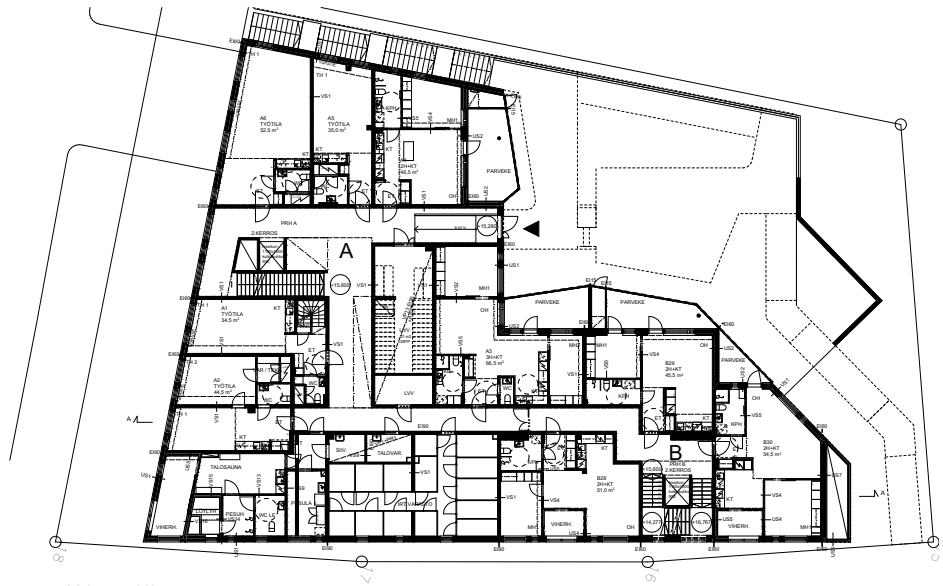

2. KERROS (PIHATASO) 1 : 150

ARKKITEHDIT NRT
Kalevankatu 31
00100 HELSINKI
puh 09-6866 780

Kuva Eeva-Liisa Elo-Lehtinen

Kuva Valtteri Osara

Kuva Valtteri Osara

SUOMENLINNAN HUOLTOTUNNELIN PERUSKORJAUKSEN TYÖMAAPARAKKI

Kuva YIT

Kuva Joonas Rinkinen

Perustelut
Työmaaparakit koetaan usein ympäristöhäiriöiksi valmiissa kaupunkiympäristössä. Suomenlinnan huoltotunnelin peruskorjaukseen liittyvät työmaatilat on sovitettu vaativaan ympäristöön oivaltavasti ja yksinkertaisin keinoin, ympäristöään pikemminkin kaunistaen kuin häiriten.

Ruusu
Joonas Rinkinen, vuorovaikutuskoordinaattori, YIT Rakennus Oy
Riikka Virtanen, projekti-insinööri, YIT Rakennus Oy
Satu Tammilehto-Hänninen, projektipäällikkö, YIT Rakennus Oy

Työmaa-alue sijaitsee kaupunkilaisten olohuoneessa perinteikkäässä Kaivopuistossa, merellisessä kulttuuriympäristössä, jossa on ympäri vuoden monenlaista toimintaa. Arvokas ympäristö ja sen toiminnan mahdollisuudet otettiin lähtökohdaksi työmaan ulkoasun ja ympäröivän alueen suunnittelussa jo tunnelihankkeen

ensimmäisissä kehitysvaiheissa. Alusta alkaen oli tavoitteena kunnioittaa ympäristöä sekä alueen asukkaita ja muutoin alueella liikkuvia.

Huoltotunnelin toteuttava rakennusliike painottaa ympäristöpolitiikassaan sidosryhmien huomioon ottamista. Vuorovaikutuksen tärkeyttä painotettiin keskeisenä tekijänä ja työkaluna tunnelihankkeen onnistumiselle.
Työmaatilat oli alun perin suunniteltu sijoitettavaksi puistoon, mutta puiden juurien ja oksien suojelemiseksi ne sijoitettiinkin rannan tuntumaan. Työmaatoimistossa on lasiseinällinen neuvottelutila, mikä tuo toimintaan konkreettista läpinäkyvyyttä. Työmaatilojen ulkoseinät on kuvitettu Helsingin kaupungin museon Finna-kokoelmien valokuvin. Harmonisen harmaasävyisissä kuvissa on historiallista maisemia Kaivopuistosta ja Suomenlinnasta. Lisäksi ohikulkijoille on annettu mahdollisuus lukea yleistietoa hankkeesta ja sen etenemisestä infonäyttöjen avulla.

Kuva Joonas Rinkinen

Sijainti: Ehrenströmintie, Kaivopuiston ranta

Kuva Joonas Rinkinen

Kuva Joonas Rinkinen